

כמו כן משמש מזל מאדים בשעות הלילה זוגיות, אלא שאין נוהגים להקיז בלילה].

ומקשינן: אי משום הא, הרי במעלי שבתא, בערב שבת, נמי מאדים קיימא בזווי, בשעה השמינית של היום, ומדוע התיר שמואל להקיז בערב שבת?

ומתריצין: ערב שבת, כיון דדשו בו רבים, שכבר הורגלו להקיז בו מפני העניות, להסמיך את ההקזה לסעודת שבת שאוכלים בה דגים גדולים.

ובדבר סכנה שהורגלו בו רבים אמרינן: "שומר פתאים ה'".

ותו אמר שמואל: ימים אלו קשים להקזה:

יום ד' בשבוע, דהוא ד' בימי החדש.

או יום ד' בשבוע, דהוא ארביסר, יום י"ד בימי החדש.

או יום ד' בשבוע, דהוא עשרים וארבעה בימי החדש.

או יום ד' בשבוע דליכא ארבע ימים בתריה עד סוף החדש.

כל ימים אלו הם סכנתא להקיז בהם.

יום ראש חדש, והיום שהוא שני לו, דהיינו, היום שלאחריו — חולשא למקיז בו.

יום שלישי לו [לראש חודש] — סכנה להקיז בו.

מעלי יומא טבא, ערב יום טוב — חולשא למקיז ביום זה.

מעלי יומא דעצרתא, בערב חג השבועות — סכנתא למקיז בו.

וגזרו רבנן שלא יקיזו, אכולהו מעלי יומא טבא, בכל ערבי ימים טובים, משום ערב יומא טבא דחג עצרת, שיש בו סכנה מיוחדת. משום דכאותו היום שקיבלו ישראל את התורה, נפיק ביה זיקא, יצא בו שד⁽²⁾ ושמייה "טבוח", דאי לא קבלו ישראל את התורה, הוה אותו השד, טבח לחו, לבשרייהו ולדמייהו.

אמר שמואל: אכל חטה ולאחר מכן הקיז דם, לא הקיז, לא הועילה לו הקזתו לענין הכובד שבגוף, אלא לכובד אותה חטה שאכל בלבד.

והני מילי שהקיז לרפואה, אבל מי שמקיז כדי לאקולי, שעודפי הדם מכבידים עליו, הוא מיקל, אפילו אם אכל קודם.

המקיז דם, שתייה מועילה לו רק אם ישתה לאלתר.

אבל אכילה מועילה גם אחרי שישהה, עד שיעור הליכת חצי מיל.

איבעיא לחו: האם שתייה שותה לאלתר — מעלי. אבל אם שותה בתר הכי, קשי לגוף.

או דלמא: שתייה לאחר זמן, היא לא קשי לגוף, ולא מעלי.

ותו איבעיא לחו: האם אכילה שאוכל בשעה

2. עפי' משנה ברורה סי' תס"ח.

תירצו שלא היו בתי הדין קבועים בכל עיר ועיר.